

3. Huishoudenspositie

De positie in het huishouden van autochtonen en niet-westerse allochtonen ontwikkelt zich verschillend. Het aantal thuiswonende kinderen bij niet-westerse allochtonen groeit, terwijl het bij autochtonen daalt. Niet-westerse allochtonen gaan wel op jongere leeftijd het huis uit. Het percentage gehuwden/samenwonenden ligt bij niet-westerse allochtonen duidelijk lager dan bij autochtonen. Dit komt mede door het relatief hoge percentage alleenstaande ouders bij niet-westerse allochtonen, en dan vooral bij Surinamers en Antillianen.

Aantal thuiswonende kinderen onder allochtonen groeit

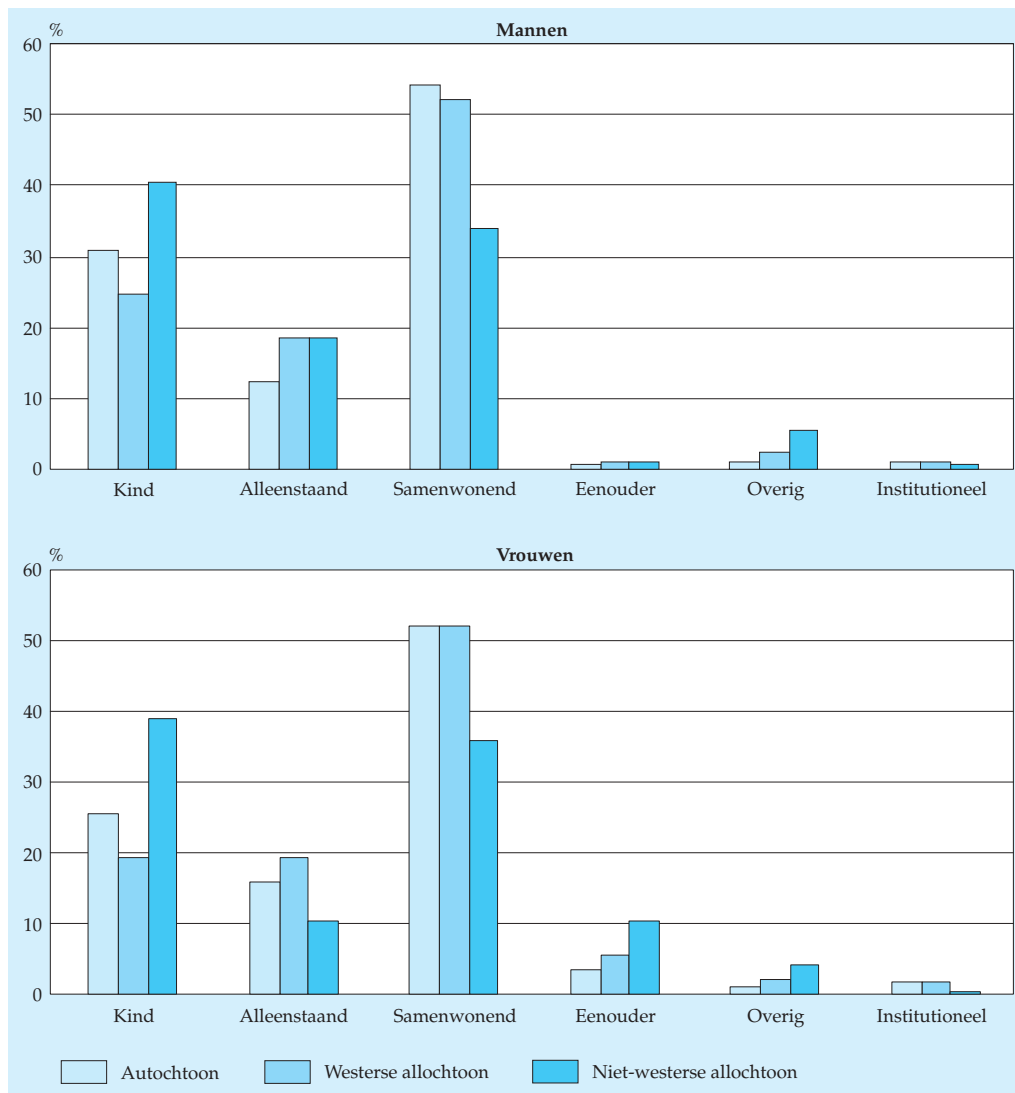
Het aantal thuiswonende kinderen is tussen 1997 en 2002 met 70 duizend toegenomen, bij de mannen met 24 duizend en bij de vrouwen met 46 duizend. De groei van het aantal thuiswonende kinderen komt geheel voor rekening van de niet-westerse allochtonen. Bij de autochtonen daalde het aantal thuiswonende kinderen terwijl het bij niet-westerse allochtonen ongeveer gelijk bleef.

De daling van het aantal thuiswonende kinderen bij autochtonen hangt samen met het feit dat voor 1975 jaarlijks veel meer kinderen zijn geboren dan daarna. De omvangrijke geboortegeneraties van voor 1975 hebben de afgelopen jaren de leeftijden bereikt om uit huis te gaan. Omdat de afgelopen jaren meer autochtone jongens dan meisjes het huis ouderlijk huis verlieten, is de teruggang in het aantal autochtone thuiswonende kinderen bij mannen beduidend groter dan bij vrouwen. Het aantal niet-westers allochtone thuiswonende kinderen is de afgelopen jaren met ongeveer 25 duizend per jaar toegenomen. Deze groei is vooral veroorzaakt door geboorte van kinderen bij niet-westers allochtone vrouwen van de eerste generatie.

Allochtonen gaan eerder uit huis

Het verschil in ontwikkeling tussen het aantal thuiswonende autochtonen (dat daalt) en het aantal thuiswonende niet westerse allochtonen (dat stijgt) hangt samen met de ontwikkeling van het aantal geboorten in beide groepen. Het verschil in ontwikkeling zou nog groter zijn als autochtone en allochtone jongeren op dezelfde leeftijd het huis uit zouden gaan. Dat is echter niet het geval.

3.1 Aandeel personen naar huishoudenspositie per herkomstsgroepering, 2002

Niet-westerse allochtonen verlaten namelijk op gemiddeld jeugdiger leeftijd het ouderlijk huis dan autochtonen. Zo woont van de 20-jarige kinderen bij niet-westerse allochtonen 40 procent nog thuis tegen 75 procent bij autochtonen. Het aandeel alleenstaande 20-jarigen ligt bij niet-westerse allochtonen met bijna 30 procent ongeveer twee keer zo hoog als bij autochtonen. Een verklaring is dat niet-westerse allochtonen vaker voor studie het ouderlijk huis verlaten. Vooral allochtone meisjes kiezen bewust een opleiding buiten de woonplaats van hun ouders, om zo zelfstandig te kunnen wonen. Ook wonen niet-westerse allochtonen op 20-jarige leeftijd iets vaker (al dan niet gehuwd) samen.

Groei van alleenstaanden voor de helft door allochtonen

Het aantal alleenstaanden is tussen 1997 en 2002 bij mannen sterker toegenomen dan bij vrouwen: 116 duizend mannen tegen 80 duizend vrouwen. Bij de autochtonen hing deze stijging voor een groot deel samen met de daling van het aantal thuiswonende kinderen. Het merendeel van hen ging alleen wonen. Voor beide seksen geldt dat de stijging van het aantal alleenstaanden voor ongeveer de helft voortkwam uit de allochtone bevolkingscomponent.

Allochtonen wonen minder vaak samen

Tussen 1997 en 2002 overtrof bij de autochtonen de groei van het aantal alleenstaanden, de groei van het aantal samenwonenden duidelijk. Daarentegen was er bij de niet-westerse allochtonen sprake van een veel sterkere stijging bij samenwonenden dan bij alleenstaanden. Dit komt mede doordat het merendeel van de migranten na vestiging in Nederland met hun partner gaat samenwonen.

Niet-westerse allochtonen zijn veel minder vaak gehuwd of samenwonend dan autochtonen. Dit hangt deels samen met het hogere percentage thuiswonenden kinderen in deze bevolkingsgroep.

Veel alleenstaande Surinaamse en Antilliaanse moeders

In 2002 zijn er ruim 410 duizend alleenstaande ouders, 40 duizend meer dan in 1997. Onder hen zijn 65 duizend alleenstaande vaders en 345 duizend alleenstaande moeders. Bijna 14 procent van de thuiswonende kinderen heeft in 2002 een alleenstaande ouder.

Onder de 345 duizend alleenstaande moeders zijn 77 duizend alleenstaande moeders van niet-westerse herkomst. Hun aantal neemt snel toe. Het aantal alleenstaande moeders is tussen 1997 en 2002 met zo'n 30 duizend gegroeid, 20 duizend van hen zijn van niet-westerse herkomst. Het aantal autochtone alleenstaande moeders is sinds 1997 met 8 duizend toegenomen.

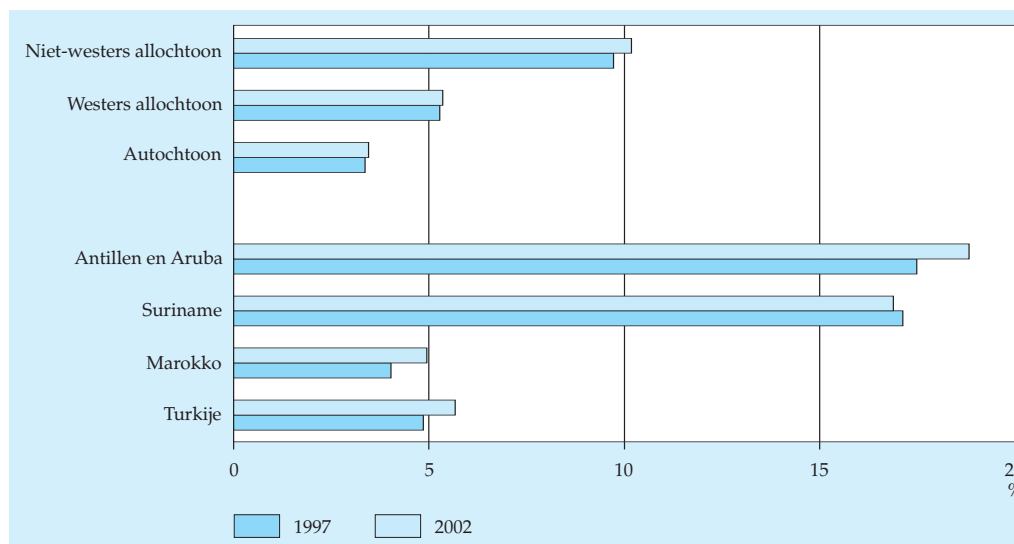
Bij de alleenstaande moeders onder niet-westerse allochtonen voeren Surinamers in 2002 met 28 duizend de lijst aan, gevolgd door Antillianen met 12 duizend, Turken met 9 duizend en Marokkanen met 7 duizend. Voor Turken en Marokkanen geldt dat circa een kwart van de alleenstaande moeders gehuwd is. Dit relatief hoge percentage houdt verband met partners die nog in het buitenland wonen en ook met nog niet voltrokken echtscheidingen. Van de Surinaamse en Antilliaanse vrouwen was in 2002 respectievelijk bijna de helft en tweederde ongehuwd. Dit hoge percentage houdt verband met de situatie dat

in Suriname en de Antillen veel vrouwen zonder huwelijk samenwonen en vrij vaak zonder vaste partner kinderen krijgen en opvoeden.

Tussen 1997 en 2002 is het aantal alleenstaande moeders uit de Nederlandse Antillen met 4 duizend het sterkst gegroeid. Voor alleenstaande moeders uit Turkije, Marokko en Suriname bedroeg de groei zo'n 2,5 duizend. De toename van het aantal alleenstaande moeders bij Turken en Marokkanen is voornamelijk zichtbaar bij gescheiden moeders, terwijl er bij Surinamers, Antillianen en de overige allochtone vrouwen vooral sprake was van een toenemend aantal ongehuwde moeders.

Het aantal alleenstaande vaders is tussen 1997 en 2002 met 37 procent gegroeid. Autochtonen hebben 5 duizend aan deze groei bijgedragen.

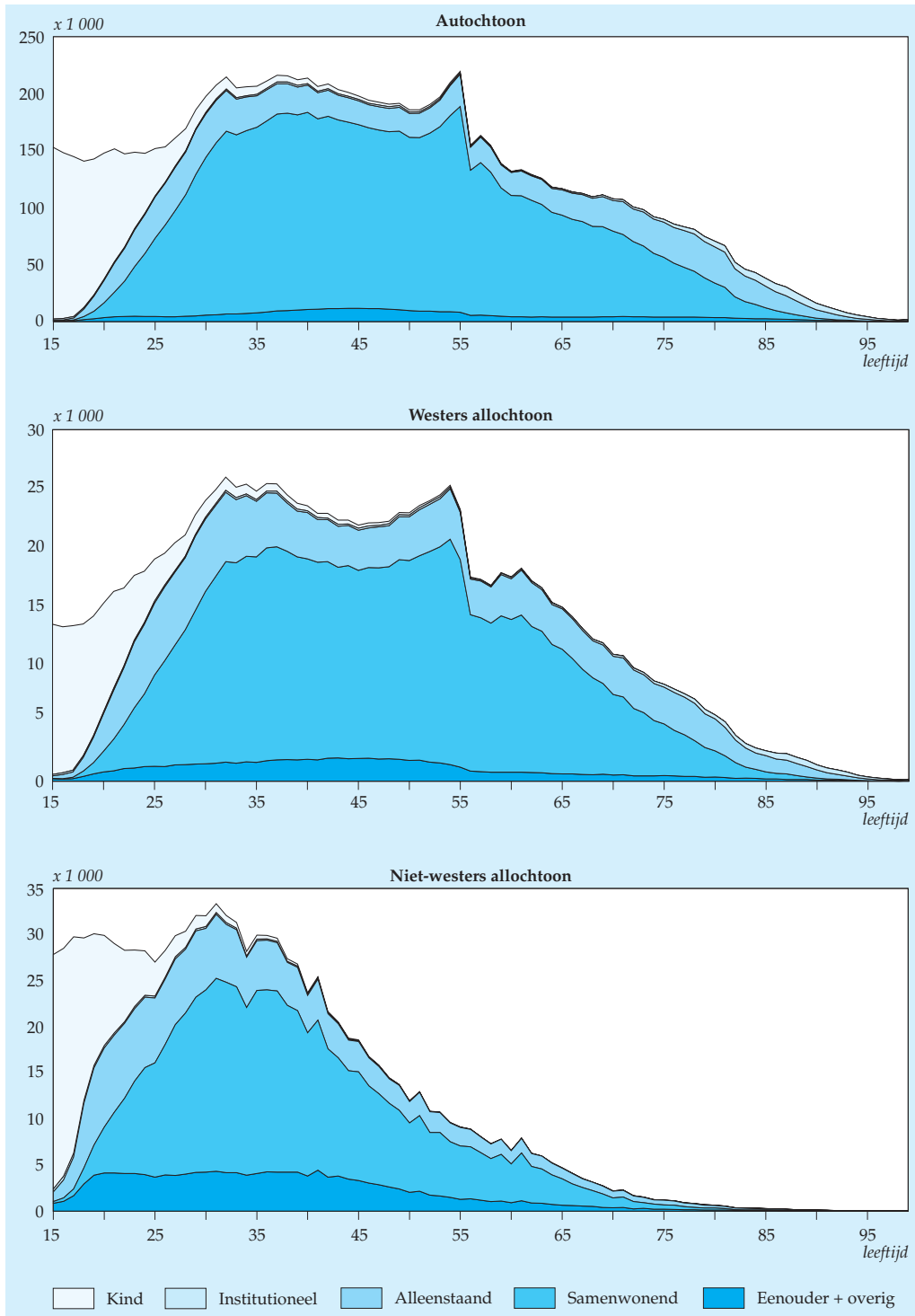
3.2 Percentage alleenstaande moeders naar herkomstgroepering

Turken en Marokkanen wonen veel bij familie in

Personen die bij een gezin inwonen als kamerbewoner of met elkaar een huishouden vormen zonder een intieme relatie te onderhouden, worden ingedeeld in de categorie 'overige huishoudens'. Opvallend is dat bij zowel mannen als vrouwen de groei in de afgelopen jaren voornamelijk voor rekening kwam van de niet-westerse allochtonen. Veel Turkse en Marokkaanse kinderen gaan na vertrek uit het ouderlijk huis bij familie inwonen. Vaak bij een zelfstandig wonende broer of zus, maar soms ook bij een neef of nicht. Zij nemen dan de huishoudenspositie 'overig' in.

3.3 Bevolking naar huishoudenspositie en herkomstgroepering, 1 januari 2002

Weinig niet-westerse allochtonen in tehuizen

Onder ouderen woont een belangrijk deel van de mensen in een verzorging- of verpleeghuis. Doordat de (niet-westerse) allochtonen een relatief jonge bevolkingsgroep vormen, is het aantal institutionelen onder hen nog gering. Voor vrouwen geldt dit nog sterker dan voor mannen. Bij autochtonen woont op 80-jarige leeftijd 20 procent in een tehuis, tegen 5 procent bij niet-westerse allochtonen. In de periode 1997–2002 nam deze zogenoemde institutionele bevolking met 30 duizend af. Het huidige beleid van de overheid is erop gericht dat ouderen langer zelfstandig blijven wonen en dat alleen degenen die niet meer voor zichzelf kunnen zorgen in een tehuis worden opgenomen. De afname van de institutionele bevolking kwam bijna volledig voor rekening van autochtonen.